

Asia: VN/27332/2023

Lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi

1. Näkemykset hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumisessa

Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus näkemyksenne mukaan hallitusohjelmassa rahapelijärjestelmän uudistamiselle asetettuja tavoitteita ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta?

Eventio Group Oy, joka on yleishyödyllisten toimijoiden omistama osakeyhtiö näkee ehdotuksessa useita haasteita kolmannen sektorin toimijoiden toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Näemme ongelmallisena tilanteen, jossa valmistelun lähtökohtana on ollut uudistaminen toimilupaperusteiseksi, jossa merkittävä osa rahapelitoiminnasta säilyisi Veikkaus Oy:n yksinoikeutena. Tämä lähtökohta ilman Ruotsin-mallin kaltaista yleishyödyllisten toimijoiden kevennettyä lisenssiä, samalla kun hallitus vähentää järjestöjen julkista rahoitusta, voi johtaa järjestöjen toiminnan merkittävään vaikeutumiseen.

Esityksessä ei oteta kantaa yksinoikeusjärjestelmän kehittämiseksi tulevaisuudessa tai kuinka laajempi kilpailu toimilupamarkkinoilla auttaisi hallitusohjelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi sekä rahapelihaittojen torjumiseksi ja kanavointiasteen parantamiseksi.

Näyttää siltä, että hallitusohjelman kirjaukset ja Veikkaus Oy:n näkemys Suomen rahapelimarkkinan kehittämisestä menevät riippumattoman vaikutusarvioinnin edelle. Lisäksi hallitusohjelman kireä aikataulu estää eri vaihtoehtojen riittävän vaikutusarvioinnin.

Oikeuskansleri on useaan otteeseen todennut valtiosääntöoikeudellisissa kannanotoissaan, että pelkkä hallitusohjelman kirjaus ei riitä hallituksen esityksen pääasialliseksi perusteluksi (OKV/1486/21/2024, s. 9; OKV/1772/10/2023 ym., s. 3). Myös perustuslakivaliokunta on painottanut, että viittaukset hallitusohjelmaan voivat olla ongelmallisia erityisesti siltä osin kuin tällaisia viittauksia käytetään esityksessä argumentaation tukena.

Perustuslakivaliokunta on korostanut esityksen perustelemisen ja perusteluiden avoimuuden merkitystä erityisesti yksilön oikeudelliseen asemaan kohdistuvien muutosten osalta (PeVL 16/2024 vp, kohta 9). Jatkovalmistelussa tulisi vaikutusarvioinnin lisäksi verrata ehdotettuja toimia vaihtoehtoihin.

Lisäksi Oikeuskanslerin virasto lausuu, että hallituksen esitysluonnoksesta herää kysymyksiä koskien sitä, mikä on ehdotetun mallin pohjimmainen tavoite ja miten ehdotukset voivat parantaa nykytilaa. Huomiota herättää se, että hallitusohjelman kirjauksista kanavointiasteen nostaminen on ilmeisesti asetettu lainvalmistelua ohjaavaksi tavoitteeksi. Sen sijaan rahapelihaittojen ehkäiseminen ei ehdotuksen vaikutusarvioinnin perusteella vaikuta olleen lainvalmistelussa erityisen keskeinen päämäärä. Tämä käy ilmi ehdotettavista toimista sekä niitä koskevasta vaikutusarviosta.

Lainvalmistelussa olevilla kuulemisilla ei näytä olevan suurta vaikutusta ehdotuksen sisältöön. Erityisesti kirjaus yleishyödyllisten yhteisöjen toimeenpanemien pienimuotoisten rahapelien lukeminen yleishyödylliseksi toiminnaksi Ruotsin-mallin mukaisesti on ohitettu. Pienimuotoisten raha-arpajaisten järjestäminen yleishyödyllisen toiminnan tukemiseksi mahdollistaisi uuden rahoituslähteen vähentäisi järjestöjen riippuvuutta julkisesta rahoituksesta.

Ehdotuksen vaikutukset voivat pahimmillaan johtaa siihen, että uudesta järjestelmästä tulee kankea yhden asian laki. Tällöin uhkapelit pelataan edelleen ilman suomalaista lisenssiä ulkomaisissa palveluissa. Tällöin rahat valuvat ulkomaille ja rahapelaamisen ongelmat jäävät Suomeen.

Näiden perustavaa laatua olevien seikkojen ja yksipuolisen valmistelun vuoksi pidämme hallitusohjelman aikataulua liian kireänä. Tämän aikataulun haasteellisuus tulee myöhemmin esille lain toimeenpanon osalta.

2. Esityksen pääasialliset vaikutukset

Voitte kertoa näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusten arvioinnista.

Pidämme valitettavana ja haitallisena sitä, että valmistelussa ei ole otettu riittävästi huomioon lain vaikutuksia yleishyödyllisten yhteisöjen toimintaedellytyksiin, vaikka esimerkiksi Oikeusministeriön kansalaisjärjestöstrategiahankkeen yhtenä tavoitteena on vahvistaa kansalaisjärjestöjen oman varainhankinnan edellytyksiä. Tässä tilanteessa ministeriöiden välinen synkronointi olisi tarpeellista.

Esityksen tämä versio ei tule parantamaan yleishyödyllisten toimijoiden toimintaedellytyksiä. Vaikutus näyttää olevan päinvastainen.

a. Rahapelilain 1 luku – Yleiset säännökset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Yleishyödyllisten toimijoiden näkökulmasta rahapelitoimintaa koskevissa peruslinjauksissa on haitallisia elementtejä:

Ehdotuksessa rahapelien toimeenpanon edellytyksenä olisi joko yksinoikeustoimiluvan tai rahapelitoimiluvan hakeminen ja luvan saaminen luvassa yksilöityyn rahapelitoimintaan. Rahapelien toimeenpanossa käytettävien peliohjelmistojen toimittaminen edellyttäisi peliohjelmistotoimiluvan hakemista ja sen saamista. Yksinoikeustoimiluvan ja rahapelitoimiluvan haltijan tulisi hyödyntää niiden toimeenpanemissa rahapeleissä yksinomaan peliohjelmistotoimiluvan haltijoiden toimittamia peliohjelmistoja. Peliohjelmistotoimiluvan haltija saisi toimittaa peliohjelmistoja vain yksinoikeustoimiluvan haltijalle ja rahapelitoimiluvan haltijalle. Tällainen järjestely ja järjestelmä aiheuttaa alan konsolidoitumista ja palvelee alan suuria toimijoita kuten Suomessa Veikkaus Oy. Lisäksi tämä asia tulee todennäköisesti viivästyttämään lisenssien myöntämisaikataulua.

Erittäin haitallinen linjaus on pelien jaottelu, jossa yksinoikeustoimilupa voitaisiin myöntää raha-arpajaisten ja veikkauspelien, raha-automaattien ja fyysisten kasinopelien sekä totopelien toimeenpanoon Veikkaus Oy:lle. Rahapelitoimilupa voitaisiin puolestaan myöntää kiinteäkertoimisen vedonlyönnin, muuttuvakertoimisen vedonlyönnin, sähköisesti välitettävien kasinopelien, sähköisen rahabingon sekä sähköisesti välitettävien raha-automaattipelien toimeenpanoon. Rahapelitoimiluvan haltijat toimisivat kilpailuilla rahapelimarkkinoilla. Tämä linjaus tuo Suomeen epäreilun kilpailutilanteen yleishyödyllisten toimijoiden järjestämän tavara-arpajaisiin pohjautuvan bingon ja sähköisen rahabingon kesken.

Linjaus rikkoo erityisesti Arpajaislakia, jossa (5 § (21.12.2016/1286)) bingon toimeenpano on rekisteröidyllä yhdistyksellä, itsenäisellä säätiöllä tai muulla sellaisella yhteisöllä, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus ja jonka kotipaikka on Suomessa.

Laissa (3 a § (21.12.2016/1286) Muiden arpajaisten toimeenpanomuotojen määritelmät), sanotaan yksiselitteisesti, että bingopelillä tarkoitetaan arpajaisia, joissa voittajia ovat ne, joiden pelilipukkeessa tai muussa sitä vastaavassa sähköisessä muodossa olevassa tositteessa on arvotut numerot pelin sääntöjen mukaisessa järjestyksessä, ja joissa voi voittaa tavaraa tai tavaraan taikka palveluihin vaihdettavissa olevia lahja- tai ostokortteja. Yhtiömme ja edunsaajiemme näkökulmasta bingopelien yleishyödyllisyys ja selkeä rajaus tavara-arpajaisiksi on Arpajaislain keskeinen viesti. Bingossa ei siis Arpajaislainsäädännön mukaan saa olla rahavoittoja.

Eventio Group Oy toivoo, että viranomaiset kiinnittävät erityistä huomiota siihen, että edellä mainitut lain kohdat toteutuvat myös käytännössä.

Toinen merkittävä negatiivinen asia yleishyödyllisille toimijoille on arpajaiset (paperiset/sähköiset), joita esitetään Veikkauksen yksinoikeustoimilupaan. Tämä linjaus on edelleen ristiriidassa Oikeusministeriön kansalaisjärjestöstrategiahankkeen kanssa.

Yleishyödyllisten yhteisöjen näkökulmasta on kiinnitettävä erityistä huomiota, että tässä lainsäädännössä ei heikennetä yleishyödyllisten toimijoiden toimintaedellytyksiä omaehtoisessa varainhankinnassa. Veikkaus Oy:lle tai ulkomaisille toimijoille ei tule myöntää sellaisia oikeuksia, joiden perusteella se voisi toimeenpanna suoraan tai välillisesti laissa erikseen säänneltyjä bingopelejä ja arpajaisia, koska nämä pelit ovat merkittävä osa suomalaisen urheilun ja muun yleishyödyllisen toiminnan rahoitusta.

Jos lakiesitys etenee tässä muodossaan, yleishyödyllisten toimijoiden pienimuotoisten rahapelien lisenssimallin tulisi olla mukana lakiesityksessä.

Ruotsissa siirryttiin vuoden 2019 alusta osittaiseen toimilupajärjestelmään. Toimilupajärjestelmä kattaa online-vedonlyönnin, -kasinopelit ja -automaattipelit, kun taas fyysiset rahapeliautomaatit ja kasinot kuuluvat edelleen valtion kokonaan omistaman Svenska Spelin yksinoikeuteen. Lisäksi yleishyödylliset yhteisöt voivat tarjota arvonta- ja bingopelejä. Norjassa on eräitä yleishyödyllisiä arpajaisia ja bingoa lukuun ottamatta rahapelaamista koskeva yksinoikeusjärjestelmä.

b. Rahapelilain 2 luku – Yksinoikeustoimilupa, rahapelitoimilupa ja peliohjelmistotoimilupa

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Eventio Group Oy esittää tässäkin yhteydessä, että bingopelien osalta nykyinen epäselvä tilanne bingopelin järjestämisestä tulisi selvittää. Bingopeli on kansalaisjärjestöjen alkuun panema ja lainsäädännössä on selkeästi määritelty sen sisältö ja henki.

Bingopelien toimeenpanijana yrityksemme erityisenä huolenaiheena on bingotoiminnan harjoittaminen lain edellyttämässä muodossa.

Oikeuskanslerinvirasto ottaa kantaa esityksen jaotteluun seuraavasti: Rahapelilakiin ehdotetaan sääntelyä, jonka perusteella tietyt rahapelit tulisivat yksinoikeudella tarjottaviksi ja toiset vapautettaisiin kilpailulle. Tästä säädettäisiin rahapelilain 5 ja 6 §:ssä. Niiden mukaan yksinoikeustoimilupa voidaan myöntää seuraaviin: 1) raha-arpajaiset ja veikkaukset; 2) raha-automaatit ja fyysiset kasinopelit; 3) totopelit. Seuraaviin rahapelien toimeenpanomuotoihin voidaan myöntää rahapelitoimilupa: 1) kiinteäkertoiminen vedonlyönti; 2) muuttuvakertoiminen vedonlyönti; 3) sähköisesti välitettävät kasinopelit; 4) sähköinen rahabingo; 5) sähköisesti välitettävät raha-automaattipelit. Tämä tarkoittaa sitä, että jälkimmäinen luettelo sisältää ne pelimuodot, jotka vapautetaan kansainväliselle kilpailulle. Epäselväksi jää, millä perusteella

ehdotuksessa on päädytty juuri tähän jaotteluun. Vaikutusarvioinnin valossa voidaan kysyä, ovat juuri sähköiset kasinopelit, rahabingot ja raha-automaattipelit sellaisia, jotka aiheuttavat eniten riippuvuutta ja pelihaittoja, erityisesti nuorille. Hallituksen esityksessä tulisi perustella 5 ja 6 §:ssä esitettyä jaottelua yksityiskohtaisemmin.

c. Rahapelilain 3 luku – Rahapeliin toimeenpano

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

d. Rahapelilain 4 luku – Rahapeliin markkinointi

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Tulevan järjestelmän tulee mahdollistaa vastuullinen ja riittävän laaja-alainen markkinointi esimerkiksi urheilutapahtumissa. Tämä mahdollisuus lisää ulkomaisten toimijoiden kiinnostusta lisenssijärjestelmää kohtaan ja kulutus siirtyy luvalliseen rahapeliin. Urheilumarkkinointi on merkittävä osa urheilujärjestöjen omaehtoista varainhankintaa ja se tulisi mahdollistaa urheilujärjestöille.

e. Rahapelilain 5 luku – Valvonta

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

f. Rahapelilain 6 luku – Valvontamaksu

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Veikkaus Oy:n yksinoikeustoimiluvasta tulee este rahapelilain kehittämiselle, koska siitä maksettava peruskorvaus olisi noin 900–1400 miljoonaa euroa, joka perustuu arvioon yksinoikeusliiketoiminnan tuottamista kassavirroista toimilupakauden aikana. Kymmenelle vuodelle jaksotettuna peruskorvauksen suuruus olisi 90–140 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2026–2035.

Katsomme, että tällaisessa rahapelialan murroksessa kymmenen vuoden toimilupa rajoittaa liikaa mahdollisuuksia kehittää lakia muuttuvassa toimintaympäristössä.

g. Rahapelilain 7 luku – Rahapeliin toiminnan ja -markkinoinnin kieltäminen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

h. Rahapelilain 8 luku – Maksuliikenteen ja verkkoliikenteen estäminen ja verkkosisällön poistaminen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

i. Rahapelilain 9 luku – Seuraamukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

j. Rahapelilain 10 luku – Valtionavustukset pelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

k. Rahapelilain 11 luku – Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtävät rahapelihaittojen ehkäisyssä ja vähentämisessä

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä Sosiaali- ja terveysministeriön alustava arvio resurssien tarpeesta jatkossa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan lakisääteiseen työhön ja valtionavustuksiin olisi vuositasona noin kuusi miljoonaa euroa. Tämä vastaa nykyistä rahoitustasoa, joten rahapelihaittojen seurannasta, tutkimuksesta ja arvioinnista sekä ehkäisyyn ja hoidon kehittämisestä (sisältäen auttavan puhelimen rahoituksen) valtiolle aiheutuvien kustannusten määrän ei arvioida lisääntyvän suhteessa nykytilaan. Jatkossa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan työ rahoitettaisiin kuitenkin budjettivaroin, kun nykyisin Veikkaus Oy vastaa kustannusten korvaamisesta arpajaislain nojalla. Veikkaus Oy:n valtiolle maksama korvaus haittatyöstä on vähentänyt yhtiön valtiolle tulouttamaa voittoa.

Esityksessä uudistuksella ei olisi vaikutuksia Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) myöntämistä järjestöavustuksista aiheutuviin menoihin. Rahapelihaittojen kasvulla olisi kuitenkin välillisiä vaikutuksia lisäten tarvetta pelihaittatyölle. Arvioita rahapelihaittojen ehkäisyyn ja vähentämisen sekä niiden seurannan ja tutkimuksen aiheuttamien kustannusten mahdollisesta kasvamisesta alustavasti arvioidusta on mahdollista tehdä vasta suunnitellun lainsäädännön muutosten vaikutusten seurannan myötä.

Katsomme, että ministeriön ja vapaaehtoisjärjestöjen roolitukset tulee tehdä tarkoin, että turhalta päällekkäisyydeltä ja byrokratialta ja turhilta kustannuksilta vältytään.

l. Rahapelilain 12 luku – Muutoksenhaku

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

m. Rahapelilain 13 luku – Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Hallitusohjelman mukaan hallitus uudistaa Suomen rahapelijärjestelmää avaten sitä lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Tämän mukaisesti esityksessä ehdotetaan, että toimiluvan hakemista ja toimiluvan myöntämisen edellytyksiä, toimilupamenettelyyn liittyviä viranomaisen tiedonsaantioikeuksia ja yksinoikeustoimiluvasta valtiolle maksettavaa korvausta koskevat rahapelilain säännökset tulisivat voimaan vuoden 2026 alusta lukien.

Uusi rahapelilaki tulisi pääosin voimaan 1.1.2027, jolloin toimiluvanvarainen rahapelitoiminta voisi käynnistyä siltä osin, kuin toimilupia olisi siinä vaiheessa myönnetty. Vuoden siirtymäaika olisi tarpeen jäljempänä kuvattujen Veikkaus Oy:n yhtiöjärjestelyiden vuoksi.

Toteamme aiempiin kohtiin viitaten, että lainvalmistelun aikataulu on liian kireä riittävien vaikutusarviointien tekemiseksi vaihtoehtoisista tavoista järjestää rahapelit Suomessa. Hallitusohjelman aikataulu ei ole riittävä argumentti lain kiirehtimiselle.

n. Arpajaislain muutosehdotukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

Arpajaislakia tulisi kehittää samanaikaisesti niin, että tavara-arpajaiset olisivat edelleen houkutteleva omaehtoisen varainhankinnan muoto yleishyödyllisille toimijoille.

Kuulemistilaisuudessa esitettiin myös, että yleishyödyllisille yhteisöille mahdollistettaisiin pienimuotoinen rahapelitoiminta yleishyödyllisen toiminnan rahoittamiseksi. Tällä voitaisiin helpottaa järjestöjen omaa varainhankintaa ja vahvistaa niiden elinvoimaisuutta. Kuulemistilaisuudessa tuotiin esille, että vastaava malli on Ruotsissa. Kyse olisi alemman riskin rahapelituotteista, joiden toimeenpanolla voitaisiin turvata pitkällä aikavälillä yleishyödyllisten toimijoiden toimintaedellytyksiä sekä tukea myös kanavointia. Lisäksi puheenvuoroissa nostettiin esille, että arpajaislakia tulisi uudistaa tavara-arpajaisia koskevien säännösten osalta vastaamaan nykyhetkeä ja että tavara-arpajaiset ovat edelleen tärkeä mahdollisuus etenkin pienemmille toimijoille tehdä omaa varainhankintaa. Kehittämisehdotuksina esitettiin muun muassa lupien enimmäispituuden pidentämistä, pienarpajaisten yhteenlasketun myyntihinnan kasvattamista, fyysisen bingohallin vaatimuksen poistamista ja nykyisen nettibingon maininnan lisäämistä lakiin. Esille nostettiin myös nettipelaamisen nostaminen selvemmin mukaan tavara-arpajaisiin ja bingopeleihin.

o. Muut lakiehdotukset

Voitte kirjoittaa vastauksenne alla olevaan tekstikenttään

-

4. Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta

Onko teillä muita näkemyksiä tai huomioita esitysluonnoksesta?

Katsomme, että laki luo epäreilun kilpailuedun suurille rahapelitoimijoille. Lisäksi esitämme, lakiluonnos ei luo riittäviä toimintaedellytyksiä kaltaisillemme yleishyödyllisille toimijoille.

Eventio Group Oy on toteuttanut toimeenpanemalla yleishyödyllisten yhteisöjen varainhankintaa bingo ja arpajaistoiminnalla vuodesta 1971. Eventio Group Oy, Eventio Oy ja A-Lottex Oy muodostavat konsernin, jonka omistavat 9 yleishyödyllistä tai aatteellista yhdistystä. Eventio Group Oy:n palveluita yleishyödyllisille toimijoille ovat bingot ja arpajaiset, jossa voittoa on tavaraa tai tavaraan taikka palveluihin vaihdettavissa olevia lahja- tai ostokortteja. Yhtiö myös valmistaa ja myy bingo- ja arpajaistuotteita. Eventio Group Oy on ensimmäisenä Suomessa toimeenpannut nettibingoa vuodesta 2010. Bingoon.fi sivustolla pääset pelaamaan suomalaisten bingohallien pelejä reaaliaikaisesti netin välityksellä.

Lumilyhty- ja Suvilyhty-arpajaiset sekä Bingoon.fi ovat tunnetuimpia bingo- ja arpajaisvarainkeruuhankkeita, joissa olemme käytännön toimeenpanijoina.

Tytäryhtiömme Eventio Oy tuottaa varaus- ja lipunmyyntipalveluita erilaisiin tapahtumiin.

Omistamme tytäryhtiö A-Lottex Oy:n yhdessä Suomen Olympiakomitean ja urheilu- ja liikuntajärjestöjen kanssa. Toimeenpanemme arpajaisia, joiden tuotto kohdistuu näille omistaja järjestöille.

Yhtiöiden tavoitteena on tehokkaiden varainhankintatuotteiden kehittäminen omistajille ja muille asiakkaille. Vuosittain asiakasyhteisömme keräävät tarjoamiemme palveluiden kautta yli 20 miljoonaa euroa kolmannen sektorin yhdistystoiminnan tueksi.

Pohjola Ilpo
Eventio Group Oy

